

ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Казінова Наталя Геннадіївна

Аспірантка

Науковий керівник: Побережець О.В., д.е.н., доцент

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

(Одеса, Україна)

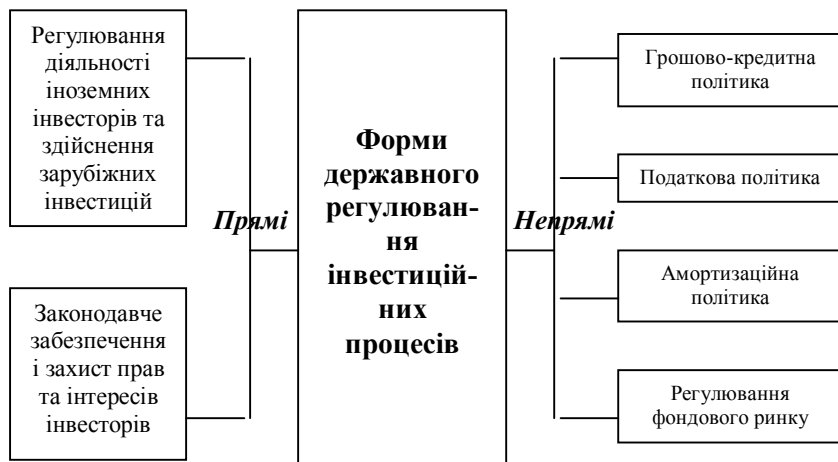
Державне регулювання інвестиційної діяльності в Україні є важливою складовою системи управління економікою та інструментом

реалізації інвестиційної політики держави. Головною його метою є створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України. Для визначення ролі держави в управлінні інвестиційною діяльністю, в першу чергу, необхідно визначитись, що собою являє державне регулювання. Отже, державне регулювання – це сукупність інструментів, за допомогою яких відповідні органи держави на базі законодавства та в межах своєї компетенції здійснюють вплив на процес функціонування тієї чи іншої сфери суспільного життя [4, с. 12].

Основне завдання державного регулювання полягає не у скасуванні принципів і механізмів ринкового регулювання, а в тому, аби сприяти створенню сприятливих умов для активації діяльності господарюючих суб'єктів на основі ринкового механізму.

Суть державного регулювання інвестиційної діяльності полягає в: управлінні державними інвестиціями; регулюванні умов інвестиційної діяльності; контролі за її здійсненням усіма інвесторами та учасниками.

Узагальнення важелів державного регулювання інвестиційного процесу наведено на рис. 1.

Рис. 1. Форми державного регулювання інвестиційних процесів

Основними принципами державної інвестиційної політики є:

- орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України;
- визначення державних пріоритетів інвестиційного розвитку

України;

- формування нормативно-правової бази у сфері інвестиційної діяльності;
- створення умов для збереження, розвитку й використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу;
- забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інвестиційної діяльності;
- ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інвестиційній діяльності, підтримка підприємства у науково-виробничій сфері;
- фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інвестиційної діяльності;
- підготовка кадрів у сфері інвестиційної діяльності [3, с. 36].

В Україні єдину державну стратегію у сфері інвестиційної діяльності визначає Верховна Рада України, яка створює законодавчу базу для сфери інвестиційної діяльності; затверджує пріоритетні напрями інвестиційної діяльності як окрему загальнодержавну програму у складі Програми діяльності Кабінету Міністрів України, загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального розвитку, охорони довкілля; в межах Державного бюджету України визначає обсяг асигнування для фінансової підтримки інвестиційної діяльності [1].

До основних недоліків державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні можна віднести:

- велику кількість законодавчих актів (більше 100), яка, до того ж, постійно збільшується, та внесення до них постійних змін і доповнень;
- суперечливість тлумачення деяких положень нормативних документів;
- недосконалість податкового законодавства у частині обліку витрат;
- відсутність дієвих механізмів державно-приватного партнерства у ході здійснення інвестиційних проектів і т. д.

Основні недоліки та проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну доцільно розглядати згідно з етапами формування нормативно-правової бази іноземного інвестування в Україні, що представлено в табл. 1.

Важливим аспектом державної інвестиційної політики є розвиток системи захисту інвестиційних капіталів інвесторів. З урахуванням цього збільшення обсягу інвестицій залежатиме від поліпшення макроекономічної ситуації в Україні в цілому та від

розроблення центральними, регіональними органами й органами місцевого самоврядування дієвих механізмів удосконалення економічного, нормативно-правового, інформаційного забезпечення, пов'язаного з державним управлінням інвестиційною діяльністю як потужного стимулятора розвитку ринкових відносин [2, с. 230].

Таблиця 1

**Етапи розвитку інвестиційного законодавства України та їх
недоліки**

Етап розвитку інвестиційного законодавства	Недоліки та проблеми залучення іноземних інвестицій
Перший (1991–1992 рр.)	Нечіткість або відсутність нормативно-правових актів із регулювання багатьох сфер господарської, соціальної, адміністративної та іншої діяльності. Зловживання податковими пільгами у спеціальних економічних зонах
Другий (1993–1996 рр.)	Скасування раніше визначених законодавством пільгових умов інвестування та погіршення внаслідок цього інвестиційного клімату. Необхідність державної реєстрації підприємств
Третій (1997–1999 рр.)	Визнання порушення Україною принципу незворотності закону у часі (стосовно скасування пільг інвесторам на попередньому етапі)
Четвертий (2000–2008 рр.)	Суперечливий характер прийнятих у цей період нормативно-правових актів (Цивільного та Господарського кодексів), що призвело до подальших змін і доповнень. Згорання або призупинення багатьох інвестиційних проектів унаслідок світової фінансово-економічної кризи
П'ятий (2009 р. і дотепер)	Зниження інвестиційної привабливості України на тлі глобальної фінансової нестабільності та ускладнення організаційно-правових умов ведення бізнесу. Звільнення майнових інвестицій від сплати ввізного мита.

Отже, система регулювання умов інвестиційної діяльності не є стабільною, вона підлягає коригуванню залежно від соціально-економічної ситуації в певний період часу та рівня інвестиційної активності суб'єктів господарювання. З метою активізації інвестиційного попиту держава може використовувати традиційні для

світової практики методи - збільшувати державні витрати і зменшувати податки, знижувати процентну ставку за кредит, збільшувати грошову масу, або втручатися в ринок цінних паперів.

Література:

1. Гераймович В.Л. Проблеми державного регулювання інвестиційного процесу в Україні / В.Л. Гераймович. – 2011. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
2. Мегер М. Прямі іноземні інвестиції та їхній вплив на регіональну економіку в Україні / М. Мегер // Науковий вісник НЛТУ України. – 2016. – Вип. 50.5. – С. 227–235.
3. Музиченко А.С. Інвестиційна діяльність в Україні. Проблеми регулювання: Навчальний посібник / А.С. Музиченко. – К.: Кондор, 2011. – 406 с.
4. Палка І.М. Роль державного регулювання інвестиційної активності в системі управління економікою / І.М. Палка // Інноваційна економіка. – 2012. – № 3 (29). – С. 67 – 72.